

51/2013. (VII. 15.) EMMI rendelet

az egészségügyi szolgáltatás keretében használt, éles vagy hegyes munkaeszközök által okozott sérülések megelőzésére, az ilyen eszközök használatából eredő kockázatok kezelésére, valamint az egészségügyi tevékenységet végző személyek tájékoztatására és képzésére vonatkozó követelményekről

Az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény 15. § (9) bekezdés c) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 41. § d) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva - az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 73. § m) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró nemzetgazdasági miniszterrel egyetértésben - a következőket rendelem el:

1. A rendelet hatálya

1. § E rendelet hatálya kiterjed

- a) a munkavállalót foglalkoztató egészségügyi szolgáltatóra,
- b)¹ az egészségügyi szolgáltatónál közalkalmazotti jogviszonyban, munkaviszonyban, közszolgálati jogviszonyban, kormányzati szolgálati jogviszonyban, szolgálati jogviszonyban, honvédelmi alkalmazotti jogviszonyban, rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyban foglalkoztatott, egészségügyi tevékenységet végző természetes személyre,
- c) a b) pont hatálya alá nem tartozó, az egészségügyi szolgáltatónál a szolgáltató működőképességének, illetve az egészségügyi szolgáltatások üzemeltetésének biztosítása céljából munkavégzésre irányuló jogviszony alapján tevékenységet végző természetes személyre, és
- d) a közvetlenül az egészségügyi ágazathoz kapcsolódó szolgáltatásokban és tevékenységekben részt vevő gyakornokokra és tanulókra.

2. Értelmező rendelkezések

2. § (1) E rendelet alkalmazásában

- a) *expozíció*: az egészségügyi szolgáltatás során az éles vagy hegyes eszközök használatával összefüggő baleset vagy egészségkárosodás kockázatának való kitettség,
- b) *megelőző intézkedések*: a kockázatértékelés, valamint az éles vagy hegyes munkaeszközök (a továbbiakban: éles vagy hegyes eszköz) biztonságos alkalmazására vonatkozó előírások alapján meghozott, az egészségügyi ellátáshoz közvetlenül kapcsolódó szolgáltatások és tevékenységek során bekövetkező sérülések vagy fertőzések megakadályozását célzó intézkedések, ideértve a szükséges legbiztonságosabb eszköz alkalmazását,
- c) *munkahely*: a munkavállalót foglalkoztató egészségügyi szolgáltató székhelye vagy telephelye, illetve minden egyéb olyan hely, ahol egészségügyi szolgáltatást nyújtanak, illetve egészségügyi tevékenységet végeznek,

¹ Megállapította: 28/2016. (IX. 29.) EMMI rendelet 15. §. Módosította: 18/2019. (VIII. 14.) EMMI rendelet 3. § a).

d) munkáltató: a munkavállalót foglalkoztató egészségügyi szolgáltató, aki vagy amely felelős az egészségügyi szolgáltatás nyújtásáért, valamint a munkavállalók által végzett egészségügyi tevékenység irányításáért és szervezéséért,

e) *munkavállaló*: az 1. § b)-d) pontja szerinti személy, függetlenül a foglalkoztatás határozott vagy határozatlan időtartamú jellegétől, ide értve a munkaerő-kölcsönzés vagy közfoglalkoztatás keretében alkalmazott munkavállalókat is,

f) *munkavállalók biztonsági és egészségvédelmi képviselője*: a munkavédelemről szóló törvény szerinti munkavédelmi képviselő vagy a munkavédelmi bizottság tagja, továbbá a munkavállalói érdekképviselők munkahelyen működő szervezetének vezetője.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltakon túl e rendelet alkalmazásában az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló törvény, az egészségügyről szóló törvény, valamint a munkavédelemről szóló törvény fogalom meghatározásait kell figyelembe venni.

3. Közös szabályok

3. § (1) A munkavégzés során az éles vagy hegyes eszközök által a munkavállalóknak okozott sérülések és fertőzések kockázatának megszüntetéséhez vagy minimálisra csökkentéséhez elsődlegesen az expozíció megelőzésére kell törekedni.

(2) A munkáltatónak gondoskodnia kell a munkavállalók éles vagy hegyes eszközökkel történő biztonságos és az egészséget nem veszélyeztető munkavégzésének feltételeiről.

(3) A munkavállalók munkavégzésük során az éles vagy hegyes eszközök használatára vonatkozó szabályok betartásával óvják a maguk és az általuk ellátott személyek biztonságát.

(4) A munkáltatók és a munkavállalók képviselői együttműködnek az éles vagy hegyes eszközök által okozott sérülések és fertőzések megelőzésében, a biztonságos munkakörülmények kialakításában, fenntartásában, illetve a bekövetkezett sérülések dokumentálásában, kivizsgálásában és bejelentésében.

4. Kockázatértékelés, kockázatkezelés és -megelőzés

4. § (1) Az egészségügyi szolgáltató az éles vagy hegyes eszközök kiválasztásakor, ezt követően a biológiai tényezők hatásának kitett munkavállalók egészségének védelméről szóló rendeletben előírt gyakorisággal értékeli a munkavállalók biztonságát és egészségét érintő kockázatokat.

(2) A kockázatértékelésnek figyelembe kell vennie az adott egészségügyi szolgáltatónál alkalmazott technológiát, az expozíció meghatározását, az expozíció jellegét, mértékét, tartalmát, a munkaszervezést, a munkakörülményeket, a képesítések szintjét, a munkához kapcsolódó pszichoszociális tényezőket, valamint a munkakörnyezethez kapcsolódó tényezők hatásait.

(3) A kockázatértékelés tartalmazza:

a) a munkáltatónál használt, e rendelet hatálya alá tartozó éles vagy hegyes eszközök felsorolását,

b) az a) pont szerinti éles vagy hegyes eszközöknél az esetleges expozíció kockázatának meghatározását,

c) azon, az egészségügyi szolgáltató által nyújtott egészségügyi ellátások részét képező egészségügyi tevékenységeket magukban foglaló szakmák felsorolását, amelyek érintik vagy érinthetik az expozíciónak kitett munkavállalók egyes csoportjait és

d) az a) pont szerinti éles vagy hegyes eszközök közül azok felsorolását, amelyek alternatív, illetve biztonságosabb eszközökkel helyettesíthetők, továbbá ha helyettesítésük nem lehetséges, annak indokolását.

➡(4)¹ Amennyiben a kockázatértékelés a munkavállaló biztonságát vagy egészségét veszélyeztető kockázat jelenlétét állapítja meg, az egészségügyi szolgáltató - a telephelye szerint illetékes - fővárosi és vármegyei kormányhivatalnak mint munkavédelmi hatóságnak elektronikus vagy egyéb úton megküldi a kockázatértékelést, és ezzel egyidejűleg bejelenti:²

a) az egészségügyi szolgáltató nevét, székhelyét, a bejelentéssel érintett telephelyét, az adószámát, illetve adóazonosító jelét, a munkáltató és az érintett telephely TEÁOR számát;

b) a kockázatnak kitett munkavállalók számát;

c)³ a kockázatnak kitett munkavállalók foglalkozási csoportjai (FEOR kód) és a munkaköri tevékenységek, álláshelyen ellátott feladatok felsorolását;

d) a munkavállalók biztonsági és egészségvédelmi képviselőjének nevét, beosztását, és

e) a megtett megelőző intézkedéseket.

5. § A belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi szervek, valamint a Magyar Honvédség és a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálatok a 4. § (4) bekezdése szerinti bejelentési kötelezettségüket a felettük munkavédelmi hatósági jogkört gyakorló kijelölt szervezet részére teljesítik.

6. § (1) Ha a kockázatértékelés a munkavállalók biztonságának vagy egészségének kockázatát igazolja, az éles vagy hegyes eszközök használatából adódó kockázatnak való kitettséget meg kell akadályozni, vagy ha ez nem lehetséges, azt a lehető legalacsonyabb szintre kell csökkenteni.

(2) Ha az expozíció megakadályozása vagy megszüntetése az egészségügyi szolgáltatás munkafolyamatai során nem lehetséges, a kockázatot olyan minimális szintre kell csökkenteni, hogy az érintett munkavállalók egészsége és biztonsága az a)-d) pontban foglaltaknak megfelelően biztosítva legyen. Ennek érdekében:

a) a munkafolyamatot úgy kell tervezni, illetve szabályozni, hogy minimális szintre csökkenjen az expozíció lehetősége az érintett munkavállalók körében,

b) megfelelő védőeszközöket kell biztosítani és használatukat rendszeresen ellenőrizni kell,

c) belső szabályzatban kell meghatározni az érintett munkavállalók tájékoztatására, képzésére, a védőeszközök használatára, az éles vagy hegyes eszközök használatából adódó esetleges sérülések, fertőzések megelőzésére - ideértve a szükségessé váló védőoltás biztosítását is - szolgáló munkáltatói rendelkezéseket, és

d) elő kell írni, hogy az éles vagy hegyes eszközöket használatuk után egységenként, védőkupak visszatétele nélkül kell az arra rendszeresített gyűjtőeszközbe helyezni.

(3)⁴ A 4. § (1) bekezdése szerinti kockázatértékelést és a 4. § (4) bekezdése szerinti bejelentést az egészségügyi szolgáltatás nyújtására irányuló működési engedély megszerzése esetén vagy az éles vagy hegyes eszközzel érintett egészségügyi tevékenységet magában foglaló szakmát érintő működési engedély módosítása esetén az egészségügyi szolgáltató legkésőbb a működési engedély véglegessé válásának napjától számított három hónapon belül készíti el, illetve teszi meg.

7. § (1) Ha a munkavégzés jellege lehetővé teszi, a gyakorlat megváltoztatására, illetve az éles vagy hegyes eszközök olyan helyettesítésére kell törekedni, amely nem vagy kevésbé veszélyezteti a munkavállaló egészségét.

(2) A munkavállalónak kötelessége a sérülések által okozott fertőződések kockázatának megismerése és a kockázat csökkentésére irányuló védőeszközök használata.

5. Képzés, tájékoztatás

1 Módosította: 23/2015. (IV. 28.) EMMI rendelet 152. §, 54/2016. (XII. 30.) EMMI rendelet 92. §.

2 Módosította: 21/2021. (VI. 8.) EMMI rendelet 13. §, 54/2022. (XII. 27.) BM rendelet 5. §.

3 Módosította: 18/2019. (VIII. 14.) EMMI rendelet 3. § b).

4 Módosította: 8/2018. (II. 13.) EMMI rendelet 74. §.

8. § (1) A munkáltató gondoskodik arról, hogy a munkavállaló és a munkavédelmi képviselő - tájékoztatás és képzés (a továbbiakban együtt: képzés) formájában - elégséges és megfelelő információt kapjon

- a) az egészséget fenyegető kockázatokról,
- b) az expozíció megelőzését szolgáló intézkedésekről,
- c) az éles vagy hegyes eszközök biztonságos használatára vonatkozó előírásokról,
- d) az egyéni védőeszköz viseléséről és használatáról,
- e) az előre nem látható veszélyhelyzetek megelőzéséről,
- f) az éles vagy hegyes eszközök által okozott sérülések esetén teendő intézkedésekről és
- g) a vonatkozó hatályos jogszabályi rendelkezésekről.

(2) A munkáltatónak a munkavállalót a munkába állás előtt, ezt követően évente kell képzésben részesítenie, és annak elvégzését írásban kell dokumentálnia.

(3) A (2) bekezdésben foglaltaktól eltérően a munkáltató a munkavállalót soron kívül képzésben részesíti

- a) új kockázatok megjelenésekor vagy a kockázatok megváltozásakor, továbbá
- b) a munkavállaló használatában lévő éles vagy hegyes eszköz által okozott sérülést követően.

6. Intézkedések, utókövetési követelmények

9. § (1) A munkáltató köteles megtenni az éles vagy hegyes eszköz által okozott sérülést szenvedett munkavállaló ellátásához szükséges azonnali intézkedéseket, ideértve az expozíciót követően szükséges védőoltás vagy megelőző gyógykezelés és az egészségügyi okokból javasolt, szükséges orvosi vizsgálatok, valamint az azonnali vagy időszakos szűrővizsgálatok biztosítását is.

(2) A munkavállaló köteles megfelelő időben tájékoztatást nyújtani annak érdekében, hogy az éles vagy hegyes eszköz okozta baleset vagy váratlan esemény részletei megismerhetőek legyenek az egészségügyi szolgáltató számára.

(3) A munkáltató a foglalkozás-egészségügyi alapellátója útján gondoskodik a sérült munkavállaló egészségi állapotának figyelemmel kíséréséről, szükség esetén rehabilitációjáról.

7. Záró rendelkezések

10. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

11. § Az e rendelet hatálybalépésekor működési engedéllyel rendelkező egészségügyi szolgáltató a kockázatértékelést és a bejelentést a biológiai tényezők hatásának kitett munkavállalók egészségének védelméről szóló 61/1999. (XII. 1.) EüM rendelet 3. § (3) bekezdésében előírt, soron következő kockázatértékelés keretében, illetve azzal egyidejűleg készíti el, illetve teszi meg.

12. § Ez a rendelet a HOSPEM és az EPSU közötti, a kórházakban és az egészségügyi ágazatban előforduló, éles vagy hegyes eszközök által okozott sérülések megelőzéséről szóló, 2010. május 10-i keretmegállapodás végrehajtásáról szóló 2010/32/EU tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

TARTALOMJEGYZÉK

51/2013. (VII. 15.) EMMI rendelet	1
az egészségügyi szolgáltatás keretében használt, éles vagy hegyes munkaeszközök által okozott sérülések megelőzésére, az ilyen eszközök használatából eredő kockázatok kezelésére, valamint az egészségügyi tevékenységet végző személyek tájékoztatására és képzésére vonatkozó követelményekről	1
1. A rendelet hatálya	1
2. Értelmező rendelkezések	1
3. Közös szabályok	2
4. Kockázatértékelés, kockázatkezelés és -megelőzés	2
5. Képzés, tájékoztatás	3
6. Intézkedések, utókövetési követelmények	4
7. Záró rendelkezések	4